

Võru linnapeaks valiti Anti Allas

Võru linnavolikogu valis 11. novembril Võru linnapeaks Anti Allase (36), kes teadaolevalt on järjekorras 50. Võru mees.

„Ma tänan linnavolikogu usalduse eest ning töotan teenida Võru linna parimal võimalikul viisil,” lausus Allas. „Kahtlemata on värskel linnavalitsusel palju ideid, mida Võrus paremaks muuta, kuid kõik käib järjekorras.”

Allas ütles, et keskendub Võru linna konkurentsivõime parandamisele. „Et Võrus oleks hea elada, et siin jätkuks head tööd ja et linna rahvaarv hakkaks taas kasvama,” lisas ta.

Linnapea töövaldkondadeks on linnavalitsuse üldjuhtimine, linna esindamine, eelarve (sh laenupoliitika), raamatupidamise korraldamine, suhted avalikkusega, arendustegevus, turism, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, sisekontroll ja linnavara haldamine.

Allas töötas seni Võru maavalitsuses arengu- ja planeeringuosakonna juhatajana. Ta on lõpetanud Eesti põllumajandusülikooli maa- ja metsamajanduse osakonna, täiendanud end mitmel kursusel. Tal on ka mitmekülgne projektijuhtimiskogemus. Abielus, peres kasvab kaks last.

Arved Breidaks

Head Võru linna elanikud!

Valimised on selleks korraks läbi ja teie olete andnud mandaadi 21 inimesele, esindamaks teie huve järgmisel neljal aastal Võru linnavolikogus. See on ühelt poolt suur au, teisalt aga suur vastutus oma kodulinna elanike ees.

Valimistulemuste selgumisega ei tohi lõppeda valitute töö. Vastupidi, nüüd töö alles algab. Oluline roll on nii koalitsioonil kui ka opositsioonil. Samuti peab jätkuma dialoog valitute ja linnarahva vahel.

Seekordsed valimised töid volikokku mitu uut inimest. Võrreldes varasemaga on volikogu liikmete seas rohkem naisi. Olulisim on, et äsjased valimistulemused kannavad märgilist sõnumit: aeg on anda järgmine käik Võru linna arengule.

Selle idee najal on sündinud ka Sotsiaaldemokraatliku Erakonna, Eesti Keskerakonna ja valimisliidu Võru Väärib Võimekust kokkuleppe Võru linna elu arendamiseks järgmisel neljal aastal. Koalitsioonileppe keskmes on tõsta Võru linna konkurentsivõimet elukeskkonna

parandamise kaudu. Olulisel kohal on lapsed ja need, kes meie tulevase põlvkondi üles kasvatavad.

Lehe ilmunise ajaks on Võru linnavalitsus kaks nädalat ametis olnud. Anname

aru, et nüüd on käes aeg teha oma tegudega linnakodanike usaldus. Soovime, et usaldus linnakodanike ja linnavalitsuse vahel oleks vastastikune.

Kutsume ka kõiki lin-

nakodanikke panustama kodulinna elukeskkonna arengusse. Koos suudame rohkem!

Anti Allas,
Võru linnapea

Võru jätkab kahe abilinnapeaga

Abilinnapea Kalev Ilves

Kalev Ilves (53) on töötanud Eesti korrakaitse-süsteemis alates 1981. aastast, viimati Tartu vangla direktorina. Hariduselt jurist. Abielus, kahe lapse isa.

Ilvese töövaldkondadeks on elamu- ja kommunaalmajandus, teede ja tänavate hooldus, liikluskorraldus, heakord ja haljastus, keskkonnakaitse, jäätmehooldus, veevarustus ja kanalisatsioon, energiamajandus, ehitus (sh ehitusjärelevalve), ruumiline planeerimine, linna maakasutus ja maareform, kalmistumajandus, ühis-transport.

Abilinnapea Sixten Sild

Sixten Sild (49) oli enne linnavalitsusse tulekut ettevõtja. Varem töötanud Asi Wõro K o m m e r t s arendusdirektori ja Kubija hotelli juhina, viimased kümme aastat on pakkunud ettevõtjana aktiivse puhkuse teenuseid ja teinud

tõlketööd. Hariduselt keemik ning osalenud erinevatel täienduskoolitustel. Abielus, kahe lapse isa.

Silla töövaldkondadeks on haridus, kultuur ja sport, noorsootöö, sotsiaalabi ja -teenused, vanurite hoolekanne, lastekaitse, tervishoid ning välissuhted.

Võru linnavolikogu uued juhid

Võru linnavolikogu esimeheks valiti Tõnu Jõgi ja aseesimeheks Anneli Ott.

Tõnu Jõgi (53) töötab omanimelises inseneribüroos. Varem on Jõgi töötanud Võru linnavalitsuses abilinnapeana ning kahel korral olnud linnapea. Hariduselt on Jõgi tehnikateaduste magister, ehitusinsener. Abielus, kuue lapse isa.

Anneli Ott (37) töötab praegu Võrumaa partnerlus-koogu tegevjuhina. Varem töötanud Lasva vallavalitsuses abivallavanemana, Võru linnapeana, Tallinna linnavalitsuse Nõmme linnaosa vanema asetäitjana. Hariduselt pedagoog ning osalenud erinevatel täienduskoolitustel. Kahe lapse ema.

Linnavolikogu aseesimehena peab ta oma eesmärgiks linna tasakaalustatud arendamist, hariduse valdkonna suuremat väärtustamist. Võru linn peab muutuma tugevaks maakonnakeskuseks ning kodanike ja volikogu suhtlemine peab olema pidev ja avatud.

Arved Breidaks

Heategevuskontsert TEEME HEAD

1. Detsember kell 17:00 Antsla Baptistipalvelas
7. Detsember kell 13:00 Võru Katriina kirik

LEELO NAABER, SIRLI JA KERLI HELLAMAA NING
ÜRITUSE PATROON JAAN WILLEM SIBUL,
TAISI PETTAI JA PIANIST RAGNE JÕGEVA
LAULAVAD MEILA HEAKS.

KONTSERDI KÄIGUS KOGUTUD ANNETUSED AITAVAD KAASA
INTELEKTUUALEDEGA NOORTE KOGUKONNA VALJA-ARENDAmisele NÕNOVAL

KONTSERIT ON KÕIKIDELE TASUTA.
KONTSERIT KÜLASTADES SAAD
TEHA ANNETUSE MEILA TOETUSEKS.

WWW.MEILA.EE

2013 SÜÜTAME TULED VÕRU linna jõulupuul

Pooltund rituaalsete kõnede ja toimingutega.
Külalised kaugelt Põhjust laulude ja mängudega.

1. detsembril kell 16 VÕRU kesklinna pargis

Detailplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega saab tutvuda Võru linnavalitsuse linnamajanduse osakonnas, Jüri tn 11 tööpäevadel kell 9–12 ja 13–15 ning Võru linna veebilehel dokumendiregistri vahendusel.

Kubija spordi- ja puhkekeskus areneb rahvusvahelise projekti toel

Võrulaste seas populaarsed Kubija terviserajad said tänavu mitu olulist täiendust: valmis uus harjutusväljak, abihooned, rekonstrueeriti Männiku tänav, Kubija rollerirada ühendati Kose-Haanja kergliiklusteega ning asfalteeriti spordikeskuse juures olev parkla ja juurdepääsud.

Tööd said teoks Eesti-Läti-Vene piiriülese koostööprogrammi projekti ELRI-112 „Establishment of environment in Voru (EE), Sigulda (LV), St. Petersburg (RU) for development of tourism” raames.

Tegevused on mõeldud olemasolevate spordi- ja aktiivse puhkuse rajatiste ning võimaluste edasiarendamiseks, et aidata kaasa turismisektori kasvule Eesti-Läti-Vene piiril aladel ning konkreetsemalt Sigulda, Võru ja Peterburi piirkonnas.

Tähtis on ka koostöö ja sidemete arendamine projekti partnerite vahel, kogemuste vahetus, kontaktide loomine turismi- ja spordiorganisatsioonide vahel ning piirkondlik areng rahvusvahelise koostöö kaudu.

Projekti peapartneriks on Sigulda linnavalitsus ning kaaspartneriteks Võru linnavalitsus ja Peterburi linnavalitsuse kehakultuuri- ja spordiosakond.

Võru linnas on projekti tegevused suunatud Kubija spordi- ja rekreatsioonipiirkonna edasiarendamisele, et parandada seal sportimise ja aktiivse puhkuse tingimusi ning luua juurde uusi võimalusi. Tänu pro-

Kubija rollerirada on nüüd ühendatud Kose-Haanja kergliiklusteega.

jektile lisandub keskusele uusi funktsioone ning need rahuldavad nii kohalike inimeste ja Võrus viibivate külaliste aktiivse puhkuse soove kui ka sportlaste vajadusi.

Projekti toel rekonstrueeriti selle aasta suvel Männiku tänav Kubija järvega piirneval lõigul, Kubja rollerirada ühendati Kose-Haanja kergliiklusteega, uuendati spordi- ja mänguväljakuid, ehitati keskuse abihooned. Varem on radade hoolduseks soetatud traktor koos lisaseadmetega ning inventar ja tehniline varustus erinevate spordiürituste korraldamiseks.

Projekti kaudu on soetatud kolme Võrule tähtsat spordiüritust: Haanja rattamaratoni, Võru triatloni ja

„Võru rollerit”.

Tehtud tööd ja nende maksumus

Fitness-i- ja jõuseadmete, mängu- ja sportimisväljakute hange. Teostaja: OÜ Fixman Eesti, leping nr 1176 (26.11.2012) summas 51 269,34 eurot.

Keskuse abihooned ehitus (neli määrdetoksi, kaks välitualetti, kaks ruumi inventarile ja tehnikale). Ehitaja: OÜ Selista Ehitus, leping nr 493 (18.05.2013) summas 72 080,65 eurot.

Männiku tänava rekonstrueerimine Kubja järvega piirneval lõigul, parkimisplatsi rekonstrueerimine, välisvalgustuse ehitus, Kubija rolleriraja ühendamine Kose-Haanja kergliiklusteega ja val-

gustuse rajamine. Ehitaja: AS TREF, leping nr 494 (17.05.2013) summas 159 447,02 eurot.

Kubija spordikeskuse peahoone ja uue abihooned juurdepääsud ja platsid. Ehitaja: AS Kagu Teed, leping nr 1054 (8.11.2013) summas 29 984,30 eurot.

Võru osa projekti eelarves on 425 000 eurot, millest linna omaosalus on 10%. Projekt algas 2012. aasta aprillis ja lõpeb 2014. aasta juunis.

Aivar Nigol

Ühest varasuvisest külaskäigust

Leitsakulisel varasuvel sai me Võrus suure korrusmaja õuel kokku, et suunduda ühele kõrgematest korrustest. Seal ootas elupõline pedagoog Anni Rinne külla sõpru Kokkolast – Kirsti Paukkunen-Jämseni ja Osmo Jämseni.

Anni Rinne (siinkohal on paslik õelda, et dokumentides seisab eesnimena Anna, kuid tuttavatele ja sõpradele on ta ikka Anni) on õppinud Võru õpetajate seminaris, kus aastatel 1928–1930 õpetas eesti ja soome keelt Eeva Niinivaara. Ka Kirsti Paukkunen-Jämseni õpetaja Helsingi ülikoolis on olnud Eeva Niinivaara (1901–2000).

„Eeva Niinivaara oli väga hea õpetaja, ta õpetas eesti kultuuri armastama,” ütleb Kirsti Paukkunen-Jämsen puhtas eesti keeles.

Nii Kirsti Paukkunen-Jämsen kui ka tema abikaasa Osmo Jämsen on pikka aega õpetajana töötanud. Kirsti oli ligi 30 aastat Kokkola Kiviniitty gümnaasiumis soome keele ja kirjanduse

Võrulasel Anni Rinnel on külas kauased sõbrad Kirsti Paukkunen-Jämsen ja Osmo Jämsen Kokkolast.

õpetaja, Osmo õpetas Kokkola rakenduskõrgkoolis tulevastele inseneridele masinadisaiani.

Nii Anni Rinnel kui ka Kirsti Paukkunen-Jämsen on ühine huvi – vaimse kultuuripärandi talletamine kirjasõnas.

Anni Rinne hakkas rahvapärismi kirja panema alles 80aastaselt. Ta on saatnud kaastööd Eesti Rahva Muuseumile ja Eesti Kirjandusmuuseumile ning

noppinud kogumisvõistlustelt auhindu. Kõige värskem tunnustus tuli tänavu kirjandusmuuseumi ja ajakirja Pilkaja korraldatud võistlusest „Minuga juhtus üks naljakas lugu”. Kõige kaalukam esiletõstmine oli kahtlemata 2008. aastal, mil Anni Rinne pälvis presidendi rahvalaulepreemia. Seda preemiat käis toona 94aastane laureaat Tartus presidendilt isiklikult vastu võtmas.

Kirjutamine ei ole Anni

Rinnel kustunud silmanägemise tõttu enam jõukohane, seda teevad tema dikteerimise järgi hea abiline Liili Pöder ja mõni endine õpilane. Nõnda on üles tähendatud ka ERMi tänavune kogumisteema „Linn ja maa nõukogude ajal”. Ja niiviisi saavad paberile Anni luuletused.

Anni Rinne toob lauale käsikirjalise luulekogu „Armsale sõbrale”, kaanepildiks kaunis eesti muster. Selle pani kokku ja kujundas ning saatis postiga Võrru Kirsti. Kaante vahel on valik Anni viimase aastakümne luulet. Sisuks peamiselt kool, õpetamine, õpilased. Üle poole elust, tervelt 53 aastat, on Anni oma väga arvukatele õpilastele jaganud raamatu- ja elutarkust.

25. oktoobril oli Anni Rinne suur juubel – 100 aastat sünnist. Nii võib seda varasuvist koosistumist ammuste sõpradega Soomest ka juubeli tähistamisena võtta.

Liina Valper

Abivajajatel on toetust tarvis aasta ringi

Jõulud on lähenemas ja taas käivituvad heategevuslikud projektid vähekindlustatud inimeste toetuseks. Samas teame, et on peresid, kes vajavad toetust aasta ringi.

Võru Järve kool on teinud Eesti Punase Risti Võrumaa seltsiga pikaajalist koostööd. Ka lõppev aasta on olnud selles vallas tegus.

Seltsi sekretäri Riina Paadi sõnul jõuab Järve kooli õpilaste ja MTÜ Toetuskeskus Meiela töökeskuse noorte kaudu abi igasse maakonna punkti. Koolis ja töökeskuses käivad lapsed ning noored maakonna paljudest omavalitsusest.

Koostöös Säästumarkeetiga jõuab nädalas kaks korda toiduabi paljudesse Järve kooli õpilaste kodudesse. Suurema koguse korral toetatakse ka Meiela töökeskuse intellektipuudega noorte peresid.

Kool on võtnud kohustuse otsida poest kindlaks lepitud ajal abi ja toimetada see perede kätte. Perede tänu kompenseerib kogu hoole.

Riina Paadi algatusel on toimunud Järve kooli õpilastele mitu Punase Risti laagrit, kus on antud algteadmisi esmaabist. Lihtsas keeles on õpetatud lastele, kuidas nemad saavad hädasolijaid aidata. Selliseid üritusi kor-

raldades peab arvestama, et sihtgrupiks on intellektipuudega lapsed ja noored. Suurt tähelepanu on pööratud laagris ka sotsiaalsete oskuste arendamisele: sobiv käitumine erinevates situatsioonides, toitlustusasutuste külastamine jne. Samuti on laagritel olnud tervist edendav eesmärk (sportlikud mängud ja spaaskäigud).

Õpilastele on need laagrid väga meeldinud. Vanemate tagasiside on olnud samuti positiivne.

Selliste ettevõtmiste eesmärgiks on olnud ka kogukonna teavitamine intellektipuudega inimeste olemasolust ja toetamine, et nad ei erinegi nii palju teistest.

Koostöö viib elu edasi. Ümbritsevat peaks märkama aasta ringi ja abikäe ulatama alati. Siis tunneme enda ümber heldust, õilsust, suuremeelsust.

Täna vabatahtlikke Järve koolist, kes aitavad kaasa, et toetus jõuaks puudega laste peredesse. Täna ka kõiki Võru Järve kooliga koostööd teinud asutusi. Eriline tänu Eesti Punase Risti Võrumaa seltsi sekretärile Riina Paadile, kes märkab abivajajaid aasta ringi.

Reet Kangro,
Võru Järve kooli direktor

Petseri tänav sai sadameveesüsteemi

Koos Petseri tänava läbimurde rajamisega rajati tänavale KIKi toetusel ka sadameveesüsteem.

Tööd tehti KIKi veemajanduse programmi projekti „Võru linnas Petseri tn ja Jüri tn sadameveesüsteemide ehitus” raames.

Eesmärgiks on Võru linnas lahkvoollise sadameveesüsteemi väljaarendamine, konkreetsemalt Petseri ja Jüri tänava sadameveesüsteemi väljaehitamine.

Projekti tulemusel tagatakse Petseri tänava Jüri ja Kooli tänava vahelisel lõigul sadamevee ärajuhtimine Koreli oja. Jüri tänaval rajatakse sadameveesüsteem Liiva ja Paju tänava vahelisele lõigule.

Petseri tänava ehitusega rakendati projekti esimest osa ehk rajati sadameveesüsteem Jüri tänava ristmiku

KESKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

kuni Kooli tänava ristmiku.

Tööd tegi AS Kagu Teed ning sadameveesüsteemide osa oli 237 365,57 eurot, millest KIKi toetus moodustas 50 protsenti.

Projekti teise osa töid ei ole veel tehtud ja need puudutavad sadameveesüsteemi rajamist Jüri tänaval Liiva ja Paju tänava vahelisel lõigul.

Aivar Nigol

Keskerakond tänab valijaid

Head võrulased, täna teid selge ja tugeva toetuse eest, mille te ajastel Võru linnavolikogu valimistel Keskerakonnale andsite.

Tänu teie kaasamõtlemisele ja toetusele osaleme taas Võru linna juhtimisel ning usun, et suudame oma valijate, kuid kokkuvõttes kõigi linnaelanike huve kaitsta ja ootusi esindada.

Meie eesmärk on üks: Võru linn peab arenema ning areng peab jõudma kõigi linnakodanikeni.

Anneli Ott,
Eesti Keskerakonna Võru linnaosakonna esimees

Vanu uudiseid Võru linnast 1933. aasta novembris

Wõru wõitis

Tapa kaitseliidu spordiklubi wõistles 30. okt Wõrus ja kaotas wõrkpallis 15:4 ja 15:4 ning korvpallis 63:33. Wõrulased mängisid üle ootuste hästi. Mäng oli mõlemilt poolt korrektne.

Boris Riisik, Wõru Ühisgümnaasiumi 1. kl õpilane, on lootusiäratawamaid noori Wõru tulewiku jalgpallis. Umbes 12. a (tegelikult 13aastane – A. R.) poisi mänguwõimed ületawad mõnegi weteraani mänguoskuse.

P.S. Jaan Gutmani õpilasena kujuneski Boris Riisikust üks kuulsamaid Võru jalgpallureid, kes tubli ründajana aitas kaasa Ilmarise edule. 1938. aastal läks Tartusse usuteadust õppima ja siis meelitas suurärimees Martin Jänes ta koos teise wõrulase Aleksander Kõssiga mängima Tartu Olümpiasse ja hiljem Tartu prefektuuri spordiklubisse, nii et hiljem mängis ta edukalt wõrulaste vastu ja aitas Tartu meeskondi võidule. 1940–1942 aastail esines viis korda Eesti esindusmeeskonnas. Suri 15.07.1992 Melbourne'is.

Kolm sportlikku naist

Wõru innukamad nais-sportlased prl-d Niina Randvere, Maimu Zopp ja Elwiira Ploom „klappisid“ rahad kokku ja tüürisid omale käsipalli harjutamiseks gümnaasiumi wõimla ning „palkasid“ omale ka treeneri – K. Puustuse.

Wõru Teataja nr 124; 2.11.1933

P.S. 20aastane Maimu Zopp oli tuntud Võru fotograafi Gustav Zopa tütar.

Wabadussõjalastele lipp

Eelolewal pühapäewal, 12. novembril toimub Wõrus Eesti Wabadussõjalaste Liidu Wõrumaa lipu õnnistamine. Selleks puhuks sõidab Wõrru ka teisalt wabadussõjalasi oma lip-pudega. Lipu õnnistamine on nähtud ette kell 1/2 1 päewal Wõru turplatsil. Lipuõnnistamise tseremoniist wõtawad osa keskjuhatuses esimees kindral Lar-ka, õnnistamist toimetawad Rõuge õpetaja Walter Wiks ja preester Kolon Wana-Roosast. Lipu üleandmisele järgneb abiesimees A. Sirki kõne, misjärele sünnib paraadimarss ja rongikäik läbi linna Kandlese.

Wõru Teataja nr 126; 7.11.1933

Wõru leht – aga mitte ühtegi Wõru teadet

Juba mõnda aega ilmub Tallinnas üks ajaleht – Wõru Maalehe nime all. Tolles lehes leidub harva mõni Wõru teade, aga viimases – teisipäewases numbris pole ühtegi Wõru linna wõi maa teadet. Et niisugust lehte kohalikuks nimetada saaks, on täiesti wõimatu.

Wõru Teataja nr 127; 9.11.1933

P.S. Wõrumaa muuseumi kogus on ka mõni selle lehe number ja seda lugedes tek-

kis samasugune hääming. Tundus, et lehe nimi on vale.

Kreutzwaldi tänaw awati

Sügisel alanud Kreutzwaldi tänawa remondi esimene osa on lõpul. Mõõdunud esmaspäewal (13.11.1933 – A. R.) awati tänaw üldiseks tarwitamiseks. Täna on sillutatud ning lohud täidetud ja künkisemad kohad tasandatud. Täna remonti ei saadud praegu lõpule wiia sellepärast, et uus sillutis wajab wajumist. Tulewa aasta kewadel wõi suwel kaetakse tänawa keskosa tsement-makadami-ga. Selle järele asutakse Kreutzwaldi tänawa osa kuni Tartu tänawani sillu-tama.

Wõru Teataja nr 130; 16.11.1933

P.S. Ei ole siin ilmas midagi uut, justkui elaksime 1933. aastat.

Wõru postkontor 15aastane

Eile, reedel, möödus 15 aastat, mil Wõru postkontor Eesti posti teenistuses algas oma tegewust. Esialgu tuli töötada küllaltki rasketes tingimustes. Saksa okupatsioon oli häwitanud ja osalt kaasa wiinud suure osa weneaegset inwentaari. Kuid esimese postkontori ülema hr Woldi ja praeguse postkontori ülema hr Altosaare energilisel organiseerimisel wõis Wõru postkontor peagi alata rahulikku tööd ning postkontori personaal, mis alul koosnes waid 4 ametnikust ja 3-st posteljonist, on kohustuste suurenedes paisunud mitmekordseks. Praegu seisawad Wõru postkontori teenistuses 21 ametnikku ja 7 posteljoni. Energilise töö tulemusena on wõrratult paranenud maakonna postilud.

Wõru Teataja nr 134; 25.11.1933

P.S. Wõru postkontor asus algul Jüri 23 (praegu on selles majas autovaruosade kauplus Mamekor), hiljem kolis uhkesse postimajja Jüri 38a.

Tänawu töötuid Wõrus wähem

29. skp oli Wõru tööbörzil registreeritud töötatöölisi: mehi 142; naisi 205, kokku 347 inimest. Läänud aastal samal ajal oli töötatöölis-te arw peaaegu teisewõrra suurem – mehi 336, naisi 314. Töötatöölis-te arwu wähenemine tuleb kindlasti kirjutada paranenud majanduselu arwele ja suurenenud tööliste nõudmisele wälitöödele, näiteks metsatööd, kraawikaewamised ja osalt ka põllutöö.

Wõru Teataja nr 136; 30.11.1933

P.S. Loodame, et see ime kordub ka tänapäewal.

Wanu ajalehti sirwis ja päewapilte otsis juurde Wõrumaa muuseumi pääwarahoidja Arthur Ruusmaa.

Rahvusvaheline projekt „ESTLATRUS TRAFFIC” on lõpusirgel

Veel mõni kuu ning peagi saab paar aastat kestnud rahvusvaheline projekt läbi.

Võru linn osaleb rahvusvahelises projektis „ESTLATRUS TRAFFIC”, mille eesmärgiks on liiklusohutuse suurendamine piiriäärsetel aladel. Projekt algas 2012. aasta kevadel ning lõpeb 2014. aasta esimesel poolel. Projekti raames on toimunud mitu üritust ning projektis osalevates omavalitsustes on tehtud investeeringuid liikluse infrastruktuuri. Projektis osaleb 14 partnerit, nende seas üks Venemaa oblast ja kolm rajooni, kuus Läti ning kaks Eesti omavalitsust (Tartu ja Võru linn).

Projekti raames toimunud üritustest oli Wõrus selle aasta septembris rahvusvaheline liiklusohutuskampaania „Armasta elu!”.

Kampaania raames korraldati Wõrus ohutusmess, toimusid rahvusvaheline noorte autojuhtide kokkutulek ning Eesti, Läti ja Vene politsei- ja maanteeameti esindajate õppereis. Sümbolsest avati selle projekti käigus Võru linnas valminud objektid: Võru linna Tallinna maanteele (Kivi tn kuni Sili-kaadi tn) ja Jüri tänavale (Piiri tn kuni Statoi tanklani) rajati jalakäijate teed, Kooli tänavalt Rāpina maanteele keeramiseks valmis lisarada, rekonstrueeriti ülekäiguteid, paigaldati infokonsoolid, viis valvekaamerat ja kaks liiklusloendur-kiirusetablood

Politsei- ja piirivalveameti ning maanteeameti esindajad Venemaal. Paremtalt vasakule: ARKi Võru büroo juht Andu Värton, Lõuna prefektuuri korrakaitsebüroo juht Indrek Koemets ja korrakaitseteabetalituse juht Helmer Hallik, Võru politseijaoskonna juht Madis Soekarusk.

ning Jüri ja Vabaduse tänava ristmik sai valgusfoorid.

Oktoobris käisid politsei- ja piirivalveameti ning maanteeameti esindajad õppereisil Venemaal Pihkvas. Õppereisi raames külastati Pihkva oblasti riiklikku liiklusohutuse inspeksiooni, mis tegeleb nii liiklusjärelvalve, sõidukite registreerimise, juhtide eksamineerimise kui ka juhilubade väljastamisega. Sõidukihutide ettevalmistus toimub nii föderalse alluvusega kui ka eraautokoolides. Põnev oli teada saada, et Venemaa

autokoolis läbivad õppurid ka psühholoogilised testid. Samuti tutvuti Pihkva oblasti riikliku teedemajanduse komitee tegevuse ja Venemaa eriolukordade ministeeriumi alluvuses oleva päästeüksusega, mis tegeleb päästeoperatsioonidega nii õhus, vees kui maal, v.a tuletõrjega. Õppereiside mõte oli tihendada Eesti, Läti ja Venemaa piiriäärsete alade politsei ja maanteeameti koostööd.

Projekti „ESTLATRUS TRAFFIC” kaasrahastab Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi Eesti-

Läti-Vene piiriülese koostöö programm 2007–2013. Projekti kogumaksumus on 1 876 570 eurot, programmi toetus on 1 688 913 eurot. Võru linna eelarve projektis on 208 802 eurot, sh toetus 187 921,8 eurot.

Tiina Hallimäe

Võru Kesklinna kool – Euroopale avatud

Kes eelmist Võru Linnalehte luges, sai teada, et Võru Kesklinna kooli külastasid õpilased-õpetajad Saksa-maalt ning vahetusõpetaja Austriast. Rõõm on tõdeda, et koostöö Euroopaga jätkub. Nimelt olid 4.–6. novembrini meil külas Soome sõpruskoolide esindajad Lahti linnast. Tegu oli Renkomäe ja Salinkallio kooli õpilaste ja õpetajatega, kellega meid seovad sõprussidemed juba üle kümne aasta.

Lahti koolidega alustasime õpilasvahetusest, viimased neli aastat on vastastikku külas käinud õpetajad. Sel aastal jätkus taas õpilasvahetusprojekt. Kuna ka Soomet on tabanud masu ning rahalised ressursid on piiratud, jäi seekordne külastus lühikeseks. Seetõttu tuli iga koosveedetud minut aga hästi ära kasutada.

Kohe pärast külaliste saabumist esmaspäeva õhtul siirdusime koolimajja, et omavahel tutvuda ja n-ö jäämurda, kuna nii mõnelegi soome lapsele tundus võõrasse peresse minek suure katsumusena. Pakkusime kellaviiteed ja kooki ning mängisime tutvumismänge, mis lisaks heale mälule – nimed on tarvis ju ruttu selgeks saada – nõudis inglise

Kesklinna koolil olid külas sõbrad Soomest.

keele kasutamise oskust. Seejärel siirdusid sõbrunened õpilased peredesse.

Teisipäeva hommik algas teiselt. Esimeses tunnis toimus tõsine koolitöö: ka kõik soome õpilased viibisid tundides ja said võimaluse kaasa lüüa. Seejärel toimus külaliste tervituskontsert, mille olid väikest abi kasutades organiseerinud meie oma õpilased. Nüüd oli aeg teadmis-tes mõõtu võtta. Soome-Eesti segavõistkonnad pidid vastama küsimustele, mis puudusid meil. Viktoriinis olid loimitud kolm keelt: soome, eesti, inglise. Selle päeva läbivaks teemaks võiks tinglikult nimetada Fr. R. Kreutzwaldi. Kõigepealt oli viktorii-

nis küsimus Kreutzwaldi ja Lõnnroti kohta. Seejärel siirdusime mööda praegu üsna olematut Kreutzwaldi tänavat Lauulisa muuseumi, kus külalised said ülevaate nii tema töödest-tegemisest kui ka tähtsusest Võru linnale ja eesti rahvale. Igauks sai trükkida endale meelepärased rätiku, mis jääb muuseumikülastust meenutama.

Pärastlõunal võtsime ette ajareisi kaugesse keskaega. Nimelt jätkus meie kultuuri- ja ajalootund Vastseliina piiskopilinnuses. Linnuse-emand andis põhjaliku ülevaate tolleaegsest eluolust, tutvustas linnuse ajalugu ning sellega seotud legende. Vapramad said end riietada rüütlkostüümi ja katseta-

da relvade käsitsemist. Meie äratundmisrõõm oli suur, kui olime tunnistajaks papa Kreutzwaldi ja Vastseliina viimase mõisaomaniku parun von Lipharti kohtumisele sealse külalistetoas. Vaatamata vihmale ilmale oli tegu toreda päevaga. Öhtu veedeti peredes.

Kolmapäeval osaleti taas esimestes tundides, edasi siirduti juba ühiste võistkondadena fotojahile mööda Võru linna. Fotojahi käigus tutvuti Võru linnaga ning saadi palju toredaid sõbra-pilte, mida kodustele näidata ning mälestuseks hoida. Keskpäeval saatsime külalised bussile. Meie õpilased andsid Võru bussijaamas veel viimase täiesti plaanivälise etenduse, kus tantsiti ja lauldi lahkujate rõõmuks.

Vaatamata vähestele koosolekudele sõbrunete kenasti ning loodetavasti jääb mõnigi sõprussehe kauemaks kestma. Meie õpilased ootavad juba pikisilmi vastukülaskäiku Soome, mis leiab aset kas tuleval kevadel või järgmisel õppeaastal.

Euroopa ootab meid!

Õnne Kronberg, Võru Kesklinna kooli õppealajuhataja

Võru noortekeskus: iga noor on tähtis!

Noortekeskuse kodune maja asub Liiva ja Vabriku tänava nurgal. Noortekeskuses ter- vitavad teid kolm noorsoo- töötajat, juhataja ning hetkel vabatahtlikud Peruust, Por- tugalist ja Türgist. Erinevate tegemiste raames ka kohali- kest noortest vabatahtlikud. Noortekeskusse jõuab noori nii linnast kui ka linna lä- hedalt. Võru noortekeskuse missioon on toetada noort inimest ühiskonnas toime tulevaks kodanikuks kasva- misel.

Kelle jaoks on noortekeskus?

Vestlustest noorte ja nende vanematega on selgunud, et sageli jääb arusaama- tuks, kellele noortekeskus on mõeldud. Meie jaoks on iga noor tähtis. Oluline on, et saaksime luua eri vanuses ja erineva taustaga noortega kontakti, et teaksime, mil- lised on nende vajadused. Sellest lähtuvalt teeme oma plaane, võtame ette tegevu- si ning loome keskkonda noorte ümber. See ongi meie töö – tagada, et noorel oleks olustik, kus tal on võimalus kõigiti areneda ning kasvada. Samuti soovime, et noored ei peaks oma vaba aega veetma tänavatel või kellegi kodura- hu rikkudes. Noortekeskuses käivad põhiliselt 7–22aasta- sed noored mitmesugustel eesmärkidel, lisaks vane- mad noored mitmesuguste erinevate projektide kaudu. Seetõttu on meil noortekes-

kuses selline kokkulepe, et alla 13aastased lahkuvad õh- tul kella 18ks. Nimelt peab noorele jääma aeg, et kodu- sed ülesanded üle vaadata. Ruumi vähesuse tõttu on aga eakohaste tegevuste pakku- miseks vajalik omaette aeg ka vanematele noortele.

Avatud noorsootöö – tasuta ja kõigile

Noortetööd, mida tehakse noortekeskuse majas, ni- metatakse avatud noorsoo- tööks. See tähendab, et iga noor vanuses 7–26 eluaastat võib tulla noortekeskusse ja kõik majas tehtavad tege- vused on tema jaoks tasuta. Pakutava võtab hästi kok- ku Kätlin (14): „Tavaliselt mängin ma piljardit, olen arvutis, suhtlen noortega, võtan osa peaaegu kõigist noortekeskuse üritustest ja tegevustest.” Omalt poolt lisab Marit (13): „Mäletan kohtumist psühholoogiga, kes aitas saada üle kiusamis- hirmust. Samuti saime teada, kuidas aidata sõpru, kui neid kiusatakse. Tulevikus tahaks korraldada mõnda üritust, näiteks tüdrukute ööd.”

Võru õpilasmalev – töö ja lõbu üheskoos

Kümne tegevusaasta jooksul on meie üheks olulisemaks projektiks olnud Võru õpi- lasmalev. Noored saavad seal esimese töökogemuse, võimaluse taskuraha teeni- da, loovad uusi kontakte, sisustavad omaalgatuslike

Noored ja noorsootöötaja enne piljarditurniiri noortekeskuses reegleid kokku leppimas.

tegevustega vaba aega ning saavad võimaluse läbida mitmesugused koolitused. Tagasisides on noored välja toonud, et malevas on nad näiteks teada saanud: raha- teenimine ei olegi nii kerge, kui algul tundus. Samuti on nad öelnud, et nende jaoks on rahast väärtuslikumgi rühmatunne ning uued sõb- rad.

Mobiilne noorsootöö – töö tänavatel, internetis, väljaspool maja

Noortega ei looda kontak- ti ainult keskuses. Noor- sootöötajad on sageli koos noortega abiks linnaüri- tuste korraldamisel. Suvel kolib noortekeskus randa, kus mängime noortega pal- li, jagame tegevusteks va- hendeid, hoiame silma peal skate-pargis toimival ning oleme noorte jaoks olemas. Samuti teeme teavitust tä- navatel, kaardistame pime- daid nurgataguseid, noor- tekampade kogunemiskohti jne. Kuna internetis toimub noorte jaoks palju, siis on aeg-ajalt vaja nende tähele- panu turvalisele surfamisele suunata. Noored esitavad noorsootöötajatele e-posti või Facebooki kasutades sa- geli küsimusi, mistõttu on

oluline ka internetis noortele kättesaadav olla.

Omaalgatus annab noortele kogemusi, kuidas edasi minna

Kui 2012. aastal oli noorte- keskusel ametlikult noor- te omaalgatuse fond, siis mõistsime, et ülioluline on noorte omaalgatuslikeks te- gevusteks raha planeerida. Toimus kuus algusest lõpu- ni noorte enda organiseeri- tud üritust/tegevust. Näiteks ühe omaalgatusliku tegevuse raames õpetasid teistele ning mängisid koos eakaaslastega võrkpalli neiu ja noorme- hed, kes olid teadmisi selle kohta omandanud treenin- gutel. Teise tegevuse raames toimusid tantsutrennides osalevatele noortele balle- titreeningud. Projektijuhid Laura Mander ja Signe Lil- lipuu töid tulemustena väl- ja järgmise: võimalus pa- randada rühti, painduvust, teadmisi balletist ja tantsust üldiselt. Samuti korraldasid noored matku ja muid üritu- si, mille järele ise kõige enam puudust olid tundnud. Plaa- nis on teha koostöös noorte- koguga pöördumine linna- valitsusele ja -volikogule, et leitaks raha, loomaks linna- eelarves noorte omaalgatus-

fond. Noorsootöötajate roll on toetada noorte mis tahes ideid ja algatusi, mis võiksid anda neile kogemusi või uusi oskusi.

Rahvusvahelised kogemused ja kontaktid

Võru noortekeskusel on kon- takte üle Euroopa ning koos- töövõimalusi on erinevate programmide kaudu palju. Võru noored on osalenud noortevahetustes, mille raames on õpitud pilli mängi- ma, tantsima, videokunsti vorme, tänavakultuuriga seonduvaid tegevusi jne. Sa- muti on Võru noortekeskusel õigus saata noori vabatahtli- kuna Euroopa vabatahtlikku teenistust läbima ning ka teistest riikidest noori vastu võtta. Praegu ootab vastust Võru noorte projekt „Milk the Cow”. Positiivse vastuse korral tulevad noored Itaaliast ja Ukrainast Eestisse, et võrrelda ja õppida esi- vanemate oskusi ja osale- da näiteks traditsioonilisel heinateol. Miks selline idee sündis? Sest noored tahavad kogeda kõike seda, millest nende vanemad õhinaga rää- givad stiilis: *meie omal ajal küll tegime...* Noortekeskus-

se võivad pöörduda noored nii esialgse mõttega kui juba küpse projektiideega, püüa- me alati aidata.

„Klassid külla!”

Noortekeskuse ruume on võimalik kasutada klassi- õhtuteks, samuti võib tul- la klassiga väljapoole oma kooliruumi õppima või teha mõlemat korraga. Noorte- keskusega saab kokku lep- pida tunni mitteformaalses keskkonnas, näiteks interne- titurvalisuse või kodaniku- hariduse teemal. Boonusena on võimalus kasutada noor- tekeskuse ruume klassiõh- tuks või -ürituseks. Lisaks anname klassile 20 eurot, et osta midagi ühisele snäki- lauale. Ka on võimalus ren- tida noortekeskuse ruume sünnipäeva pidamiseks.

Laagrid ja koolitused nii väikestele kui suurtele

Lapsevanemad on sageli ül- latunud, kui saavad teada, et noortekeskuse kaudu on või- malik saada infot ka nende laagrite, koolituste ja nõus- tajate kohta, mis pole ainult noortele mõeldud. Koostöös nõustamiskeskusega on toi- munud infopäevi ning vest- lusringe vanematele. Oleme korraldanud noortele (linna) laagreid, mis on väga popu- laarsed. Lähitulevikus on plaanis teha neid veelgi ning rohkematele osalejatele.

Noorsootöö pakub väga palju võimalusi ja tegevusi, millest vaid mõned said üles loetud. Oluline on, et võimal- likult paljud inimesed teak- sid, milleks noortekeskus on mõeldud ning milliseid või- malused noorel sellega seoses on. Tegevusi toetatakse nii linna- kui ka vallaeelarvest, samuti erinevate projekti- fondide kaudu. Aastaeelarve on ligikaudu 100 000 eurot, millest ligi 30 000 eurot tuleb Võru linna eelarvest.

Einike Möttus,
noortekeskuse juhataja

Noorsootöötaja Mairi Raju omab kogemusi rahvusvahe- liste projektide organiseerimisel. (ERAKOGU)

Võrus Jüri 19a III korrusel (polikliiniku maja)
alates 2. detsembrist 2013

JÕULUAEG

KÄSITÖÖTURG 2.–14. detsembril E–R 12–18; L 11–15 Jõuluringid käsitöölislitele!

Käsitööturul toimuvad **ÕPITOAD**: jõulukuulide meisterdamine, pakutrükk kottidele, piparkookide viltimine, kõlapaeltest võtmehoidjate, näpunukkude, pärliloo- made, jõulukaartide meisterdamine, küünalde valamine jpm.

Osalustasu **2–6 eurot**.

Aila Näpustuudio JÕULUIME 2.–20. detsembril E–R 10–19, L 11–15 Võrumaa noorte valmistatud käsitöönukud kingikottil!

MEISTERDAMISKURSUSED T kell 17–19; N kell 17–20; L 11–15

Jõulukaardid, pärlitest loomad, näpunukud, mitmesugused jõulumeened ja kingitused. Ühe asja meisterdamine maksab **2–5 €**

MEISTERDAMISHOMMIKUD KOOLIKLASSIDELE

Õpetame meisterdama PÄRLITEST MÄNGUASJU (ruumilised – krokodill, konn, ämblik, sipelgas); **ÕMBLEME** võtmehoidjaid, ka- hepalli mänguasjad (päkapikk, lumememm, ingel, leevike), näpunukud (päkapikk, lumememm, kuusepuu jne.), kunstkarvast südamed; **KAARTE** – meisterdame ribatehnikas jõulukaarte. Meisterdamistasu ühele asjale **1.30 €**

Kindlasti eelnevalt registreeruda tel 782 8048 või 507 9920 Aila

VõluVõru JÕULUPUHVE 2.–14. detsember

ÕPITOAD: piparkookide meisterdamine; villapildi meisterdamine, siidimaalimine jne.

Võlusahvritooted: teed, meed, jahud, kingitused...

Pakume: jõuluteed ja glögi, jõulukaraskit

Töötab: jõuluvana POSTKONTOR

7. detsembril Võru linna jõululaat kell 10–15 Keslinna pargis

Info ja registreerimised JÕULUAJA korraldajatel:

MTÜ Aila Näpustuudio (tel 507 9920 Aila);	Kreutzwaldi muuseum (5192 8199 Marika);
MTÜ Näpütüüselts (tel 5393 2352 Marge);	MTÜ VõluVõru (tel 5853 1062 Helle). Vaata ka www.voluvoru.ee

Noortekeskuses käimine on andnud elukõige julgust ise midagi ära teha. Muidugi olen saanud ka palju uusi tut- vusi. Noortekeskuses on võimalik lihtsalt mõnusalt aega veeta koos teiste noorte ja noorsootöötajatega ning sageli tulevad seal head mõtted, mida võiks ise veel ära teha. Noorsootöötajad on väga toetavad ja sõbralikud ning nendega saab alati sisukaid vestlusi maha pidada. Samuti on noortekeskuses palju võimalusi mõnusaks aja- veetmiseks.

Olen õppinud ja teada saanud väga palju uut. Olulisi- maks pean ilmselt seda, kui palju võimalusi noortel tege- likult on, seda nii osalemiseks kui korraldamiseks. Samuti on tore, et kõik noorsootöötajad, keda kohanud olen, on noortele elukõige sõbrad ja suunajad, mitte niivõrd õpetajad. Noorsootöötajad on alati olnud toeks, kuulanud kõiki muresid ja rõõme ning aidanud ja suunanud oma nõu ja jõuga. Mina julgen öelda, et nad on aidanud leida teed.

Aira Udras, Võru linna noortekogu esimees

Võru noortekeskus on avatud:
esmaspäeval ja reedel kella 13–19;
teisipäeval, kolmapäeval, neljapäeval kella 13–20;
laupäeval vastavalt tegevustele.

Kontakt: tel 782 3003

info@vorunoortekeskus.ee

<http://keskus.vorumaanoor.ee>

Otsi meid üles ka Facebookist: Võru Noortekeskus

Eakad taas koos

Linna pensionäride päevakeskus alustas uut hooaega teehommikuga, kus meenutati Kiidil toimunud suvepäeva „Eluenergia loodusest” video vaatamisega ja uudistati iluravi saanud ruume.

Vanavanemate päeva tänuürituse juhid olid sel aastal Kreutzwaldi gümnaasiumi, Võrumaa kutsehariduskeskuse ja Võru kunstikooli noored. Tänati Võru linna ja valla supervanaemasid ja -vanaisasid, kelle olid konkursile esitanud nende lapselapsed, ja noored näitasid oma oskusi õpitubades.

Traditsioonilisel eakate päeva üritusel keskenduti tervisele. Külalisesineja Riina Hein pidas huvitava loengu

tervislikust mõtlemisest ja hingamisest. Tervituskontserdiga esinesid Võru muusikakooli õpilased.

Huviringid alustasid tegevust oktoobris. Nüüd saab osaleda ka joogatunnis ja võtta osa siluett-teatri Päävakene tegevusest. Etendust „Jussike seitse sõpra” näevad lähiajal kõikide Võru linna ja valla lasteaedade lapsed. Praegu valmistuvad ringid ühiseks jõulupeoks, et tervitada saabuvaid pühi.

Sügishooaega jäi ka arvutikursus, mis pakkus huvi rohkearvulisele osavõtjaskonnale.

Ühisnädala „Põnevad vanakonna ühistegevused üle Eesti ja Sinu kodukohas” raames

korraldab päevakeskus seltskonnalaulupäeva.

Nii klubi Hõbedane Juus kui eakate õpetajate selts Astra jätkavad oma tavapäraste üritustega.

On rõõm, et sügisest on täienenud meie päevakeskuse pere uute toredate laulu-, tantsu-, võimlemis- ja käsitööhuvilistega. Koos on mõnus päeva meeldivalt süstada ja midagi ka juurde õppida. Rõõm on sellestki, et meie tegevusi kogukonnas väärtustatakse ja toetatakse.

Päevakeskuse tegemistest saab täpsemalt teada kodulehelt www.vorupensionar.ee.

Astrid Hurt,
Võru pensionäride
päevakeskuse juhataja

Hetk perespordipäevalt.

Minu isa kõige visam

Lapsele on isa kallis, ta imetleb tema vaprust ja visadust. Enamasti on isadel palju tööd ning aega oma pere jaoks jääb vähe. Sellepärast ongi iga koosveedetud tund väärtus omaette.

13. novembril toimus Võru spordikeskuses meeleolukas perespordiüritus „Minu isa kõige visam”. Eesmärk oli isasid mees pidada ning pakkuda peredele võimalust koos tegutseda.

Nii koguneti spordikeskuses, kus emasid-isasid ning lapsi ootasid Jänes ja

Hunt. Võimlemisharjutustega sai kõigil keha soojaks ja sportimine võis alata. Tegevused olid jagatud punktidesse, kus sai tõsisemalt spordialadega tegelda. Mängulisemad ja elevust tekitavamad punktid olid: karpude kargamine, vorstivise, kuiva ilma suusad, pallivihm, lepatriinude jooks jne. Põnevust tekitas jalgpallivõistlus, kus osalesid isad ja pojad. Kuulda oli laste naeru, näha isade-emade rõõmsaid nägusid – nõnda möödus aeg märkamatuks.

Ürituse lõpus toimus perede vahel loosimine. Auhinnad olid tervislikud ja sportlikud. Tānusõnad kõigile, kes perespordiüritusega seotud olid. Eriti suur tänu Võru spordikeskusele, kes meid meeldivalt vastu võttis ning üritust kinkekaardiga sponsoreeris. Aitäh ka FC Helios jalgpallitreenerile Jaanus Vislapuule.

Hilvi Vuks,
Võru lasteaia Sõleke
õpetaja

Säragem üheskoos!

Kätte on jõudnud aasta kõige pimedamate õhtutega aeg, mis kujutab endast teepeenral kõndivale või sõiduteed ületavale jalakäijale päev-päevalt suuremat ohtu. Jalakäija näeb tuledega autot juba kaugelt, autojuht märkab ilma helkuri või muu valgusallikata jalakäijat lähitulede valgusvihus aga alles 30 meetri kauguselt, mis on võrdne 50 km/h liikuva auto peatumisteedekonnaga. 90 km/h liikuva auto peatumisteedekond on vähemalt kaks korda pikem ja sellepärast ei suuda juht ootamatult nähtavale ilmunud jalakäijale otsasõitu vältida. Korraliku helkuriga jalakäija on autojuhile nähtav juba 130–150 meetri kauguselt, andes piisavalt aega, et sõitu aeglustada ja jalakäijast ohutult mööduda.

Asulavälisel teel, kus puudub kõnnitee, peab jalakäija liikuma vasakpoolsel teepeenral. Halva nähtavuse korral või pimedal ajal on jalakäija kohustatud kasutama helkurit, ohutusvesti, taskulampi või muud nähtavust parandavat varustust. Parema valgusallika puudumisel sobib enda märgatavaks tegemiseks ka mobiiltelefoni helendav ekrään, samuti suurendab teel liikleja märgatavust hele riietus.

Odavaim elukindlustus nii lapsele kui ka täiskasvanule – helkur – on soovitatav riietele kinnitada nii, et see on nähtav mitmest

suunast. Oluline on, et helkur ulatuks jope või mantli serva alt välja, vaid nii märkab autojuht jalakäijat õigel ajal. Helkur peaks asetsema teepoolisel küljel. Liikudes asulas paremal pool teeservas, peaks see asetsema keha sõiduteepoolisel küljel ehk vasakul pool, liikudes vasakul teeservas, aga paremal pool. Parim lahendus on riietele püsivalt kinnitatud helkurmaterjal, mis välis- tab helkuri unustamise või kaotumiseku. Õige kõrgus helkuri kinnitamiseks on autotulede kõrgus maapinnast ehk vahemik 30–80 cm.

Kuidas endale helkurit valida?

Jalakäija helkuri märgistusel peab olema:

Tootenimetuse: nime- tusena peab tootel olema „Helkur”. Kui see puudub, ei saa nõuda helkurile kohustuslikke märgistuse osi tootel või selle pakendil.

Andmed tootja kohta.

CE – vastavusmärgis (kas tootel või selle pakendil).

Viide standardile EN 13356:2001 – sätestab nõuded helkuri kvaliteedile. Helkuril peab olema peegeldavat pinda vähemalt 15–50 cm³ ühe külje kohta. Samuti on standardis määratud helkuri reflekteeritava ala tagasipeegeldumise omadused. Eelista alati pigem suuremaid kui väiksemaid helkureid. Samuti vaata, et helkuril olev kiri või trüki-

pilt poleks ülemäära suur ehk ei kataks kogu helkuri pinda.

Eestikeelne kasutusjuhend (teksti või pildina) – näiteks: „Kinnita helkur sõiduteepoolsele küljele autotulede kõrgusele. Helkur peab rippuma vabalt ja olema nähtav nii eest kui ka tagant. Kahjustatud või määrdunud helkur vaheta välja uue vastu.”

Mida veel silmas pidada?

Helkurit kui odavaimat elukindlustust ei tohiks valida hinna järgi, vaid selle põhjal, kas märgistusele esitatavad nõuded on täidetud ning kas helkuri suurus tundub olevat lubatu piires.

Kui tarbijal tekib kahtlus, et helkur ei vasta nõuetele või on märgistus puudulik, tuleb sellest teavitada tarbijakaitsesametit.

Maanteeameti selle aasta meediakampaania kannab sõnumit „**Me hoolime, aga ei märka**”, kutsudes üles kontrollima helkuri olemasolu nii isendal kui oma lähedastel.

Inglise kirjanik Charles Dickens on öelnud, et elu on meile antud kohustusliku tingimusega kuni viimase minutini seda vapralt kaitsta.

Säragem üheskoos!

Kerli Leiman,
maanteeameti
liikluskasvatuse talituse
peaspetsialist

LUGEMISPROGRAMM
RAAMATUGA SUVESSE
10. JAANUAR 2014 – 10. JUULI 2014

Programm on pühendatud Võru linna 230. sünnipäevale.
„Linnake, nagu ta seal lamab“ Arthur Adson.

NB! Programmis osalemiseks küsi lugemispassi raamatukoguhoidjalt.
Programmi idee - Tallinna Keskraamatukogu.

ÜRITUSED

4. detsembril kell 12 Aimi Hollo loeng „Kuidas Kreutzwald meie keelt parandas” konverentsisaalis

17. detsembril kell 14 „Kella kahene kohtumine Gustav Suutsu luulega” vanema ja väliseesti raamatu toas

NÄITUSED

Konverentsisaalis

Näitus Külli Laidla tekstiilidest „Mõni meri, mõni rand. Mängud rämpsuga ja räbalatega”

Lauluisa ja Kirjaneitsi. Fr. R. Kreutzwald 210, L. Koidula 170. Väljapanek 2000–2013 ilmunud raamatutest

III korruse teenindussaal

Kultuuripärandi aasta 2013. Käsitööraamatute ja -esemete ekspositsioon Võrumaa muuseumi ja Võrumaa keskraamatukogu kogudest

Sussipäkapiku sehkendused. Ideid mänguasjade meisterdamiseks raamatutest. Aila Näpustuudio laste meisterdatud mänguasjad

Vanema ja väliseesti raamatu toas

Ühe maali näitus – Karl Pärsimäe „Interjäär klvaverimängijaga” Võrumaa muuseumi kogust

Võrumaa keskraamatukogu tänab kõiki oma lugejaid, toetajaid, koostööpartnereid, sõpru ning soovib häid lugemiselamusi juubelihõnguliseks 2014. aastaks!

Võrumaa keskraamatukogu. Jüri 54, 65604 Võru, <http://lib.werro.ee>, tel 782 0157

Nõustamiskeskusest saavad abi kõik

Võru noortekeskus jagab ühist hoovi nõustamiskeskusega. Majast on võimalik küsida abi nii noortel, nende vanematel kui valdkonna spetsialistidel. Õppimise, käitumise või kooliskäimisega seonduvate küsimuste puhul on võimalik pöörduda õppenõustamiskeskuse spetsialistide poole. Samas majas aitab noorte küsimustele vastuseid leida noorteinfo spetsialist või karjääri-nõustaja.

Enamikus linna ja maa-konna koolides pole töö-üht või teist spetsialisti, kes abistaks lapsi ja noori, kel on probleeme õppimise, käitumise või kooliskäimisega. Sellisel juhul on kooli-des ja lasteaedades töötavatel inimestel võimalus teha koostööd keskuse spetsia-listidega, et koos keerulise-maid juhtumeid käsitleda ning erinevaid lapse jaoks toimivaid lahendusi leida. Keskusesse on oodatud ka lapsevanemad ja noored ise, et privaatse keskonnas oma murekoormat kergen-dada või nõu küsida.

Kes saab keda aidata?

Õppenõustamiskeskuse logopeed Sirli Pikk teeb kõneuringuid, et välja selgitada lapse kõneprob-leemid. Samuti jagab ta lapsevanematele ja õpetaja-tele nõuandeid, kuidas lapse kõnet arendada. Kuna lapse kõne areng on tihedas seos-tes tema üldise tunnetuste-gevuse arenguga, siis saab nõu ka tunnetusprotsessi-de arendamiseks. Vajadu-se korral abistab logopeed õpetajaid lapse individuaal-se arendus- või õppekava koostamisel. Nõustamistele ootab ta vanemaid, õpe-tajaid, haridusametnikke ja teisi lapsega tegelevaid spetsialiste, et leida lapse arendamiseks sobiv õpisisu, meetodid, vahendid ja tin-gimused.

Keskuse sotsiaalpeda-googi Iiris Tageni ülesan-deks on lapse, tema vanema-te, haridustöötajate ja kõigi lastega tegelevate inimeste nõustamine laste sotsiaalse-te probleemide valdkonnas. Ta tegeleb lasteaedades ja koolides ette tulevate sot-siaalpedagoogiliste prob-leemidega nagu kiusamine, tõrjutus jne. Õpilaste puhul ka koolikohustuse täitmise probleemiga. Sotsiaalpeda-googi poole tasub pöördu-da, kui laps on pahur, satub sageli konfliktidesse, tal on tekkinud suhtlemisprob-leemid lasteaias, koolis või kodus või kui laps ei täida koolikohustust.

Sotsiaalpedagoog toe-tab last ja teda ümbritse-vaid ning aitab leida perel tuge oma lähivõrgustikust. Tema saab olla vahenda-ja erinevate valdkondade spetsialistide vahel, olla n-õ suhtekorraldaja ja lepitaja. Koostöö lasteaia- ja kooli-väliste asutustega on täht-s, sest leidub probleeme,

Nõustamiskeskus on avatud:

esmaspäeval ja kolmapäeval kella 9–16
neljapäeval kella 9–19

Teistel aegadel soovitame oma tulekust ette teatada!

Kontakt: tel 782 2708 või 5342 0778

oppenoustamine@vorunoortekeskus.ee

http://oppenoustamine.vorumaanoor.ee

mis kajastuvad koolis, kuid on tegelikult põhjustatud koolivälistest faktoritest. Ii-ris viib läbi individuaal- ja perenõustamisi, vajadusel kaasab nõustamisse teisi keskuse spetsialiste.

Eripedagoog on inime-ne, kes tegeleb laste mit-mesuguste erivajadustega. Nõustamiskeskuse eripeda-googi Merike Mäglise poole võib pöörduda, kui märka-te, et laps ei arene nii, nagu normaalseks peetakse, või tal on koolis/lasteaias tekki-nud õpiraskused. Mõnikord on laps mitmes aines tubli, aga juhtub, et ühes õppe-aines on raskused – ka siis tasub nõu küsida. Koos saab uurida, millest on need ras-kused põhjustatud, ja seejä-rel otsida lahendusi. Meri-kele juurde on oodatud ka õpetajad, kelle klassis või lasteaiaühmas on mure-lapsed. Ta andnud õpeta-jatele nõu, kuidas jälgida lapse arengut ja missugust abi saaks lapsele pakkuda, ning toetanud õpetajaid in-dividuaalse õppekava koos-tamisel.

Nõustamiskeskuses töötavad psühholoogidena Ingrid Ojaperv ja Tea Ausin, kes aitavad lasteaia- ja koolilapsi, nende vane-maid ja õpetajaid psühho-loogiliste probleemidega toimetulekul. Psühholoogi vastuvõtul otsitakse koos la-hendusi õpi- ja suhte- ning käitumisprobleemidele ja abistatakse kohanemisras-kuste korral. Psühholoogi-de poole võib lapsevanem pöörduda, kui ta on mures lapse käitumise, õppimise või suhtlemisprobleemide pärast. Vanemad saavad abi ka kasvatusküsimustes. Tulla võib ka laps või noor ise, kui ta tunneb vajadust usaldusväärse täiskasva-

nuga nõu pidada. Kõiki haridusasutuste töötajaid toetame käitumise tugika-ri va koostamisel ja tööalase läbipõlemise vältimisel.

Noorte- ja karjääriinfo spetsialist Kristina Kraani aitab leida vastuseid küsi-mustele nii karjääriplanee-rimise, vaba aja sisustamise, edasiõppimise võimaluste kui ka noortele vajaliku in-formatsiooniga seonduvalt. Võimalikult konkreetse vastuse andmiseks soovita-me esitada oma küsimuse/ probleemi nii täpselt kui võimalik.

Karjäärinõustaja Heli Hillepi poole võivad pöör-duda need, kes ei tea veel oma võimalusi edasiõppi-misel või tööturul. Karjää-rinõustaja pakub tuge ka praktika- või töökoha otsi-misel. Samuti saab ta aidata pika- ja lühiajaliste eesmär-kide püstitamisel, tegevus-plaanide koostamisel ning nende elluviimisel.

Kuidas abi küsida?

Nõustamiseks saab aja kokku leppida nii telefoni, e-posti teel kui ka kodule-heküljel leitava lingi kaudu. Samuti võib tulla nõusta-miskeskusesse kohale (Liiva 21, Võru).

Kokkuleppel on või-malik kutsuda nõustajaid kooli. Näiteks on nõustajaid kutsutud kooli või lasteaeda ümarlauavestlustele ja las-tevanemate koosolekutele, kus käsitletakse konkreet-seid teemasid ja küsimusi. Lihtsas keeles ja näidete varal räägitakse, kuidas las-tega paremini toime tulla. Nõustamise sisu on alati konfidentsiaalne ning seda ei avaldata kolmandatele isikutele.

Nõustamiskeskuse meeskond

KUIDAS KOOSTADA HEAD PÄRINGUT?

Päringu saatmiseks võid kasutada mudelit:

- viisakas pöördumine;
- kes ma olen: üldandmed enda kohta (nimi, vanus, sugu, haridus, varasem kogemus, piirkond, oskused);
- enda kontaktandmed;
- miks ma pöördun (proovi võimalikult täpselt oma soovi/küsimust kirjeldada);
- sisu konkreetsus (proovi mõelda, kas inimene, kes sind ei tea, saab aru, mis on sinu vajadus);
- esita küsimus keeleliselt võimalikult korrektselt;
- anna märku, millist ja mis vormis tagasisidet ootad (telefon või meil);
- pea meeles, et elulugu pole tarvis.

SA VÕRU KANNEL
Liiva 13, 65609 Võru Faks +372 786 8672 e-post info@vorukannel.ee
NOVEMBER – DETSEMBER 2013

27. novembril lastele: „ROCK’N’ROLL JA LEHE-SADU” (Festival HOMMIK 2013). *Black-boxis*. Pilet hinnaga 4 € eelmüügis Kandle kassas ja Piletilevis. *Kaja Lindal (EST) ja Hendrik Lebon (BEL)*.

29. novembril kell 19 Monoteatri etendus „KÜLM LUGU”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 15 € ja 12 € eelmüügis Kandle kassas ja Piletilevis.

1. detsembril kell 16 Kes-linna pargis: SÜÜTAME TU-LED VÕRU LINNA JÕULU-PUUL. Tasuta.

1. detsembril kell 18 I ad-vendi kontsert: „LUGUSID URMAS ALENDERIST” esita-vad TAJO KADAJAS ja TAAVI PETERSON. Kontserdisaalis. Piletid hinnaga 8 € ja 6 € eel-müügis Kandle kassas ja Pileti-levis.

3. detsembril kell 19 kont-sert: MARKO MATVERE ja Peep Raun akordionil – me-relaulud ehk mulle meeldib maa. Piletid hinnaga 14 € ja 12 € eelmüügis Kandle kassas, Piletilevis ja Piletimaailmas. Kontserdil kõlavad vanad mere-laulud ja ballaadid koos jutuga purjelaevanduse kuldajast.

5. detsembril kell 11 RAH-VUSVAHELINE PUUETEGA INIMESTE PÄEV. Kontserdi-saalis. Tasuta.

6. detsembril kell 19 pro-jektiteatri Kell Kümme etendus „HUKKAMÕISTU KOOR”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 15 € ja 12 € eelmüügis Kandle kassas, Piletilevis ja Piletimaailmas.

8. detsembril kell 18 kont-sert: MAIT MALTIS & POJAD / Koduküla jõulud. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 10 € eelmüügis Kandle kassas ja Piletilevis. Ko-hapeal pilet 12 €.

9. detsembril kella 9.30–13 DOONORIPÄEV I ja II garde-roobis.

10. detsembril kell 11 Vil-jandi laste- ja noorteteater Reky etendus „PÄKAPIKUPE-RE JÕULUPÄEV”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 5.50 € eelmüügis Kandle kassas.

11. detsembril kell 19 kont-sert: Jõulumüsteerium – KOIT TOOME, LUISA VÄRK, RO-SANNA LINTS, ALEN VEZI-KO *tšellokvarteti C-JAM ja kontrabassi Eduards Glotovski saatel*. Teatrisaalis. Piletid hin-naga 16 € eelmüügis Kandle kassas ja Piletilevis. Kontserdi-päeval hind 20 €.

12. detsembril kell 19 kontsert: RAMi Lõbusad Poi-sid, erikülalised Merle Lilje ja Toivo Asmer / Koduküla jõu-lud. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 10 € eelmüügis Kandle kassas ja Piletilevis. Kohapeal pilet 12 €.

15. detsembril kell 13 klubi HÕBEDANE JUUS pidu. Kont-serdisaalis.

17. detsembril kell 13 VAT Teatri noortetendus „NETIS SÜNDINUD”. Teatrisaalis. Ta-suta. NB! ETENDUSELE ON KÕIK KOHAD BRONEERI-TUD!

17. detsembril kell 16 NB! LISAETENDUS! VAT Teatri noortetendus „NETIS SÜN-DINUD”. Teatrisaalis. Tasuta. Info ja registreerimine: Auri Jürna, „Teater internetist” la-vastuse projektijuht. auri@vat-teater.ee

18. detsembril kell 19 „PUHTA KULD” – Suur üle-euroopaline estraadiõhtu nalja ja lauluga. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 14 € ja 12 € eelmüü-gis Kandle kassas ja Piletilevis. Esinevad: Anne Paluver, Henrik Normann, Pille Pürg, Jüri Vlas-sov ja Mihkel Smeljanski. Muu-sikat teeb Kuldne Trio.

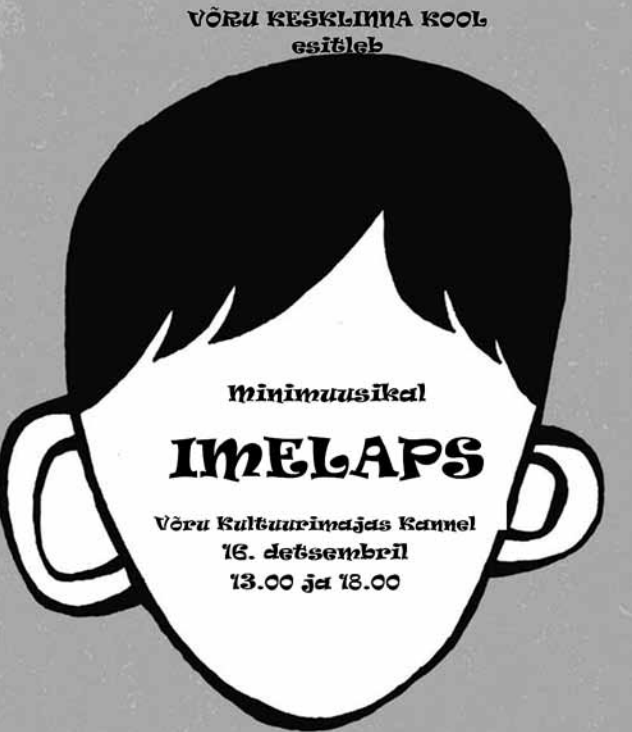
21. detsembril kell 13 AR-SISE KELLADE ANSAMBLI jõulukontsert. Solistid Rauno Elp (bariton, RO Estonia) ja Rémi Boucher (kitarr, Kana-da). Teatrisaalis. Piletid hinnaga 10 € ja 8 € eelmüügis Kandle kas-sas ja Piletilevis.

26. detsembril kell 19 kontsert: „Meie jõulud” – Tan-ja Mihhailova ja Mikk Saar. Klaveril Mihkel Mattisen. Teat-risaalis. Piletid hinnaga 15 € eel-müügis Kandle kassas ja Piletile-vis. Kohapeal pilet 17 €.

www.vorukannel.ee

PILETIKASSA, INFORMATSIOON: 78 68676. Avatud E-R kella 12-16; 18-21
Peadimintraator 78 28744, teatri-ja kontserttegevuse administraator 78 68675, turundusjuht 78 28741

VÕRU KESKLINNA KOOL
esitab

minimuusikal
IMELAPS
Võru Kultuurimajas Kannel
16. detsembril
13.00 ja 18.00

Tekst: Leelo Tungal
Muusika: Piret Rips
Etendus on tasuta!

Toetajad: Mõda Võru Kesklinna Kool, Kohaliku Omaalgatuse Programm

Õnnitleme novembrikuu sünnipäevalapsi!

103
Maria Kolk

95
Hilda Voitra

90
Ekaterina
Miroshnichenko
Senta Semm

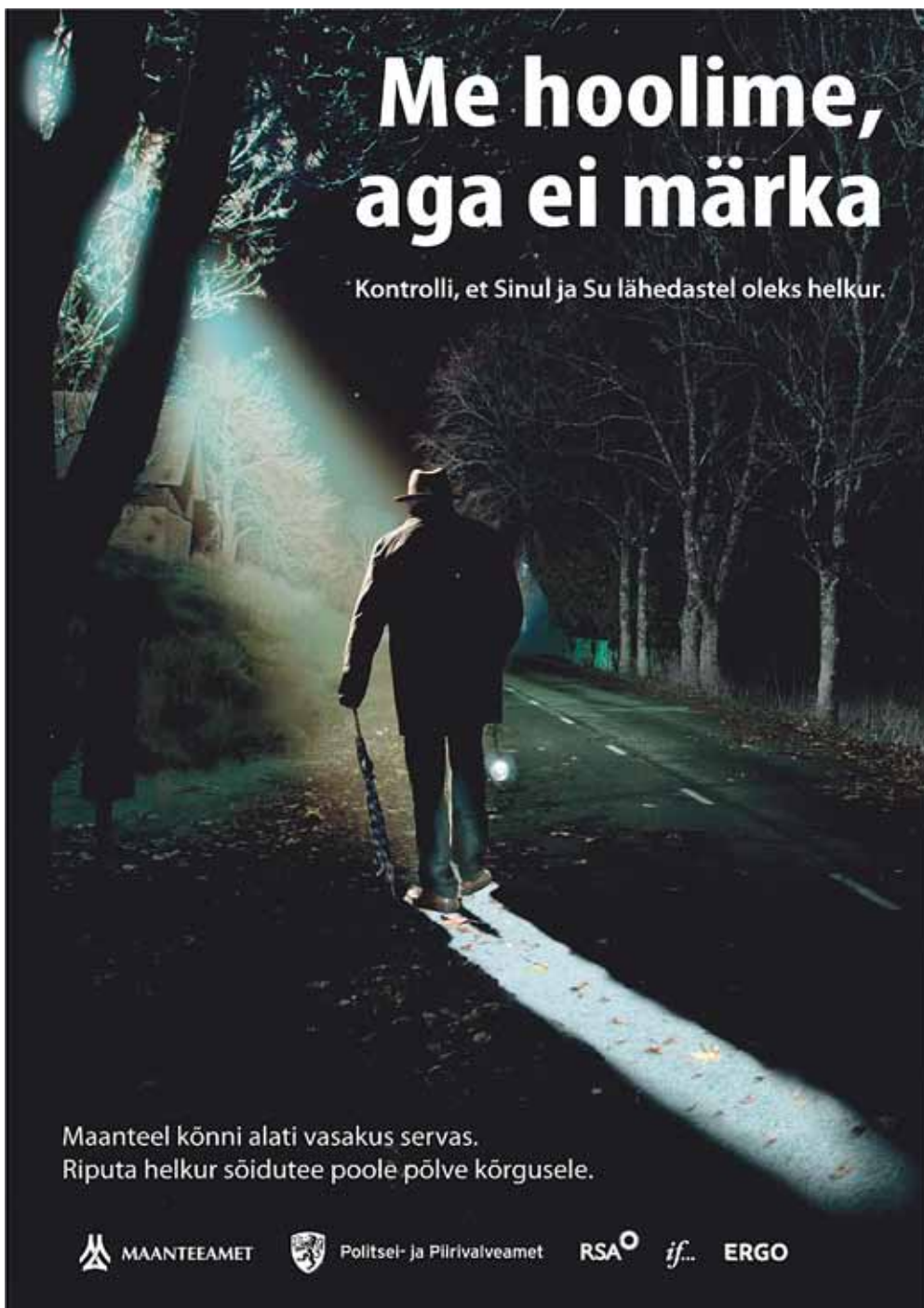
85
Õie-Erika Pallav
Salme Luur
Õie Seene
Nina Semenova
Linda Salumaa

80
Liivia Pehk
Linda Olle
Elli Paloots
Aleksandra Kullamaa
Õie Pedassaar
Eda Kõrtsmann
Raissa Semjonova
Kalju Kister
Armand Mitt

75
Zoya Chachina
Nadežda Veselovskaja
Maria Sidelnikova
Aino Russak
Hilja Luik
Milvi Pall
Leida Laanemets
Linda Sibul
valentina Jõgeva
Malle Tamula
Helve Uiho
Eino Joakit
Aadu Laugason
Paul Hani
Heino Tael

70
Helju Tsirel
Aija Uiho
Silvi Mürk
Helve Raat
Hennu Frey
Endel Olli
Toivo Kälviäinen

VÕRU LINNA LEHT
Väljaandja Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Arved Breidaks
Tel: 785 0948
E-post: arved.breidaks@voru.ee
Teostaja: AS Võru Täht

Me hoolime, aga ei märka

Kontrolli, et Sinul ja Su lähedastel oleks helkur.

Maanteel kõnni alati vasakus servas.
Riputa helkur sõidutee poole põlve kõrgusele.

MAANTEEAMET Politsei- ja Piirivalveamet RSA^o if... ERGO

Neljapäeval, 19. detsembril kell 19.00

Kultuurimajas Kannel

Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi jõulukontsert

Ingli puudutus

Esinevad kooli väikesed ja suured laululapsed ja
noorte tantsurühm Hopser

Dirigendid: Erja Arop, Jane Reiljan
Silja Otsar, Sella Raidla

Kontsert on tasuta!

Ootame annetusi Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi abivajavatele lastele
Annetada saab Võru I Keskkooli Fondi
a/a 10402018150006
Märksõna: „Jõulurõõm“

ÜHISNÄDAL "Põnevad vabakonna ühistegervused üle Eesti ja Sinu kodukohast!"

29. november 2013
kell 11.00

Võru pensionäride päevakeskuses
SELTSKONNALAULUPÄEV

Tulgu jõulud lumeteega,
ehtsa Eesti talureega ...

OODATUD ON KÕIK LAULUHUVID!

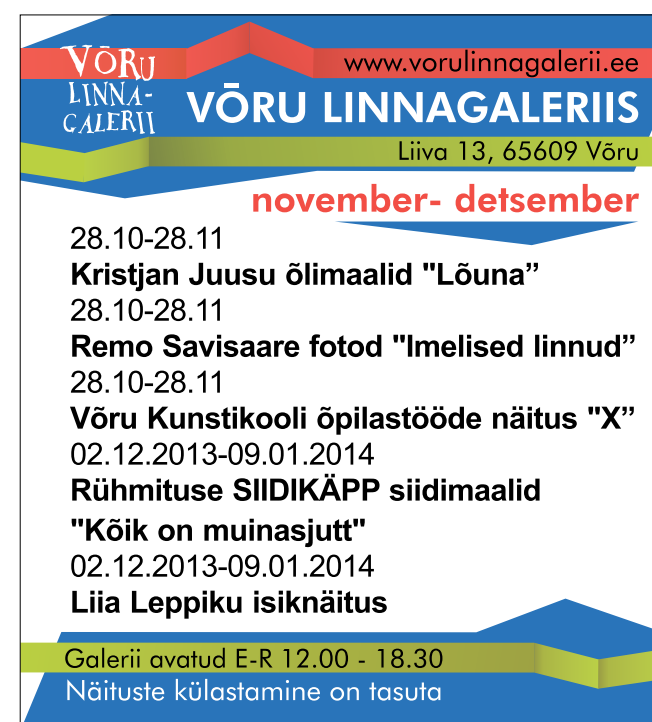
LUGUSID
**URMAS
ALENDERIST**

TAJO KADAJAS
TAAVI PETERSON

1. advendi kontsert 2013
VÕRU KANDLES 01. detsembril kell 18

Piletid 8 € ja 6 €
eel müügil Võru Kandle kassas (tel. 78 68 676) ja Piletilevi müügipunktides.

www.vorukannel.ee

VÕRU LINNA-GALERII www.vorulinnagalerii.ee

VÕRU LINNAGALERIIS
Liiva 13, 65609 Võru

november- detsember

28.10-28.11
Kristjan Juusu õlimaaliid "Lõuna"

28.10-28.11
Remo Savisaare fotod "Imelised linnud"

28.10-28.11
Võru Kunstikooli õpilastööde näitus "X"

02.12.2013-09.01.2014
Rühmituse SIIDIKÄPP siidimaaliid
"Kõik on muinasjutt"

02.12.2013-09.01.2014
Liia Leppiku isiknäitus

Galerii avatud E-R 12.00 - 18.30
Näituste külastamine on tasuta

Võrukivi tehnoargi maa-ala detailplaneeringust

Võru linnavalitsuse 20.11.2013. a korraldusega nr 549 võeti vastu ja suunati avalikule väljapanekule Võru-kivi tehnoargi maa-ala detailplaneering.

Detailplaneeringuga muudetakse kehtestatud detailplaneeringuga määratud hoonestusalasid, hoonete lubatud suurimat kõrgust Kivi tn 12d, Kivi tn 15, Kivi tn 18, Kivi tn 19, Kivi tn 20, Kivi tn 21, Kivi tn 23, Kivi tn 25, Kivi tn 27 ja Kivi tn 24 kinnistul. Kivi tn 27 krunt jagatakse kaheks krundiks ning olemasoleva tiigi tarbeks moodustatakse uus krunt (detailplaneeringus märgitud POS 2) katastriüksuse sihtotstarbega 100% veekogude maa.

Võru linnavalitsus korraldab detailplaneeringu avaliku väljapaneku **9.detsembrist 23.detsembrini 2013. a Võru linnavalitsuse infosaalis (Jüri tn 11, Võru).**

Kõigil on õigus esitada avaliku väljapaneku ajal detailplaneeringu kohta Võru linnavalitsusele kirjalikke ettepanekuid ja vastuväiteid.